N:o 18. Redaktör: ADOLF LINDGREN. Förläggare: HUSS & BEER. Stockholm den 15 September 1882. Pris: Helt år 6 kr. Halft år 4 kr. Qvartal 2 kr. Lösn:r 25 öre. Lösn:r med musikbilaga 50 öre. Årg. 2.

Till operahusets jubileum.

Under denna rubrik skola vi i de närmaste numren ur goda källor meddela några ex- och interiörer från vår Stora teaters skapelse och invigning för hundra år sedan. Vi anföra till en början — efter Dahlgren — berättelsen om sjelfva

Operabyggnaden.

Behofvet af en lämpligare skådeplats, än den enda dittills tillgängliga (i »Bollhuset»), hade, med de stigande anspråken på scenens framställningar och med det tilltagande begäret efter dessa förädlande njutningar gjort sig allt mera kännbart. Teaterns inskränkta utrymme förorsakade så väl att skådespelen i flera afseenden icke kunde gifvas på fullt tillfredsställande sätt, som äfven att allmänheten blott i ringa antal och likväl med obeqvämlighet och trängsel kunde bevista dem. I synnerhet klagades öfver bristande utrymme på parterren, hvilken denna tid var endast »stående» och synes icke hafva varit beräknad för ett bestämdt antal åskådare. En tidningsinsändare, som yttrar sitt missnöje öfver detta förhållande, anför bland andra olägenheter deraf: »Förgäfves söke vi under sådan trängsel att nyttja den i nåder oss förunta rättighet att applaudera, så framt vi ej vilje stå, som de chinesiska bilderna, med armarne ständigt i vädret. Då några af parterrens ledamöter ville med handklappning gifva dansösen mamsell Slottsberg sitt bifall till känna, hunno de ej upp med händerna förr än en dansör framkommit och redan gjort många af sina vanliga pas, så att *han* sålunda fick ett hvarken förtjent eller sig ärnadt applaudissement.»

Gustaf III var tidigt betänkt på afhjelpande af nämnda behof. Sedan det så kallade större Delagardieska huset, uppfördt i medlet af 1600-talet vid Norrmalms (nu Gustaf Adolfs) torg, blifvit inköpt af öfverståthållaren friherre Karl Sparre, öfvertogs köpet i slutet af år 1773 utaf konungen, som lät nedrifva den gamla byggnaden och bestämde tomten till plats för operahus. Ritning och kostnadsförslag härtill uppgjordes af öfverintendenten Adelcrantz. Konungen afstod sin eganderätt till tomten, hvilken inlöstes af slottsbyggnadsfonden till samma pris som inköpssumman, eller 135,000 rdr rmt, och den nya byggnaden, upplåten på entreprenad mot ett belopp af 220,000 rdr samma mynt, grundlades om sommaren 1775 och fullbordades 1782. Huset — 210 fot långt, 150 fot bredt och 57 fot högt, med façaden prydd af kolonner och pilastrar utaf korintiska ordningen, och frontispicen försedd med inskriften *Gustavus III Patriis Musis* på en sten, hvaröfver anbragts en förträfflig skulptur, föreställande två lejon, som emellan sig uppbära en sköld med svenska riksvapnet, öfver hvilken en kunglig krona, — är i yttre måtto ännu oförändradt. Dess inre deremot har tid efter annan undergått flerfaldiga omskapningar. Teatersalen hade ursprungligen fyra logerader, och ofvan ifrån den fjerde hvälfde sig en väl arbetad corniche. De tre öfra raderna voro försedda med 19 loger hvardera, men första raden endast med 12, utom den kungliga, som fylde större delen af fonden. Logerna voro uppburna och åtskilda medelst consoler, som gingo fram ända till bröstvärnen, och första raden hvilade på sex pilastrar. Salens golf upptogs af den stora hoflogen, af amfiteater (3 bänkar), af stående parterr, som lemnade godt utrymme för 300 personer, och af den å ömse sidor om denna anbragta så kallade parterre noble. Under den tid grefve Löwenhjelm var Kongl. Teaterns direktör blef femte raden tillbygd (1815); skiljeväggarne mellan logerna aftogos till den bredd de för närvarande innehafva; stående parterren förvandlades till sittande (med undantag af någon mindre del, närmast orkestern, som förblef stående ända till 1832); öfversta delen utaf den samma afskildes till amfiteater, och denna utvidgades genom tillbakaflyttande af stora hoflogens balustrad; pilastrarne (»som hettes stödja första logeraden, men voro onödiga, och ödde många åskådarerum») nedrefvos; de bänkar, hvilka Gustaf III, enligt gammalt bruk, låtit anbringa under hvartdera af första radens oxögon, och »på hvilka Agamemnon och Iphigenie, *qvasi* åskådare, njöto baletten», blefvo borttagna, såsom störande för den sceniska effekten. Kongl. logens ombyggnader — amfiteaterns och sittande parterrens ytterligare ändring, med benämningar än af öfre och nedre amfiteater, än af amfiteater och parkett, — förvandling af den forna parterre noble till stående parterre — denna senares slutliga borttagande — förändrad inredning af logeraderna, med flera andra omskapelser, hafva sedermera allt emellanåt blifvit verkställda. — Samtidigt med operahusets uppbyggande inköptes för K. Teaterns räkning det s. k. Ekebladska huset, att användas till öfningssalar, klädmagasiner m. m.

Sjelfva skådeplatsen, 40 alnar lång från lampraden till yttersta fonden, och 18 alnar bred vid avantscenen, var bygd af maskinisten vid Kongl. Operan Johan Schef. — På denna nya teater, som invigdes den 30 september 1782 med operan *Cora och Alonzo,* hvartill texten var af Adlerbeth, musiken af Naumann, blefvo de i Bollhuset gifna operor återupptagna och, jemte andra verk af så väl inhemska som utländska tonkonstnärer, uppförda på ett sätt, som, enligt samtidens enstämmiga omdöme, knappt lemnade något öfrigt att önska. Spektaklerna i det nya operahuset gåfvos, likasom de på Bollhuset, två gånger i veckan (vanligen måndagar och torsdagar). Inträdespriserna voro: på första raden och andra radens fond 32 skill.; andra radens sidor, tredje radens fond och parterre noble 24 skill.; tredje radens sidor, fjerde radens fond och stående parterr 16 skill.; fjerde radens sidor närmast fonden 12 och närmast teatern 8 skill., allt specie.

———×———

Musiken i våra hem.

(Sista artikeln.)

Man började. Jag hade väntat att ungefär en halftimme skulle åtgå till krus, men blef besviken. En qvartett sjöng utan noter Lindblads »Öfver skogen, öfver sjön», och den utfördes ordentligt af röster — Gudskelof »oskolade» — af röster, som viste att det är skilnad på att sjunga solo och ensemble — att det senare tarfvar framför allt förmåga att hålla tillbaka det egna jaget på de andras bekostnad.

Så kom Söderman på programmet. Han representerades präktigt af sitt Bondbröllop, sjunget af fyra damer. Sopranen hade gerna bort vara fylligare, men hon skötte sin sak med smak och de öfriga tre också. För min kompliment, »att den *verldsberömda* damqvartetten ej hade kunnat göra det bättre», fick jag blott otack och några försmädliga grimacer; dessa unga damer hade troligen mera än vanlig sjelfkritik.

Och så kom pianosolot. Husets unga dotter steg fram. Hon gjorde en liten prelude af egen fatabur, icke illa, och gick sedan öfver till hufvudsaken: en ouverture och någon entreaktsmusik till »Jungfrun af Orleans» af Söderman, arrangerade af henne sjelf.

Jag var mycket belåten att så här få höra den originela komponistens mindre kända saker, och bekänner att ingen ung svensk pianist så behagat mig som denna unga flicka. Hon hade gjort det musikaliska arbetet bra, och hennes arrangement för piano var fullkomligt njutbart. Mycket sant! alls ingen inspiration, men — ibland är detta nordiska lugn med sin svalkande kyla icke illa. Jag hade velat sträcka ut mina händer öfver den unga damens hufvud och välsignande säga till henne: »Bevare dig Gud, oskyldiga barn, för den onda verlden i form af —» men, jag afbröts, det skulle bli sång.

Värdinnan steg sjelf fram. Hon vinkade till sig en af herrarne. Herr assessorn skulle sjunga, han den dystre mannen med Hamletsdraget kring läpparne, han som såg ut som lagen utan evangelium, som Torqvemada sjelf, uppstigen från underjorden.

Men Torqvemada log till svar. Och i hans leende var det harmoni. Min fruktan försvann i ett ögonblick. Det var kanhända en vänlig själ, den stränge herr assessorn, han hade kanhända en vanlig mensklig bas, något rytande måhända, men dock icke värre än någon af våra operasångare . . .

Man gjorde sig i ordning med noterna. Det var ett förspel, som genast satte åhörarne i stämning, och så en duett, karakteristisk och af stor, obestridlig melodisk skönhet.

Af hvem var detta? . . . jag satt slagen af häpnad öfver min egen okunnighet. Värdinnan med sin veka sopran sjöng »nordiskt». Hon inlade innerlighet, undergifven sorgsenhet, och undertryckt, blyg kärlek i sin sång, och han, Torqvemada, han qvad med en tenor så smältande som trots någon Almaviva. Med god betoning framhöll han vikingalynnet, som komponisten tänkt sig det — allt gick förträffligt och när man slutat, frågade jag, alldeles bragt ur fattningen af min okunnighet, hvem som komponerat den der vackra visan.

»Det är ur en kantat af Hallström», svarade man, »Hjalmar och Ingrid», — olyckligtvis allt för lite känd; den är skrifven för några af komponistens vänner, och som ni hört, utförd af några sådana, som samlats här i dag!»

Vår ungdomliga värdinna satte sig nu sjelf till pianot och sjöng Normans »Månestrålar». Hennes klara och svaga men ovanligt behagfulla röst lämpade sig så väl för den sköna, eteriska sången. Hon uttalade orden naturligt och alldeles tydligt, det var en stämning af poesi öfver hela hennes föredrag, och af utmärkt god effekt var isynnerhet det mystiska skimmer, hon förstod att gifva den sista betydelsefulla frasen.

Då hon slutat skulle man helst ha önskat att slippa vidare musik för qvällen, men det blef ej så. En gulblek herre med långt, stripigt hår och röda ögon drog fram en violin ur sitt fodral och lät höra olycksbådande knäppningar. En liten tjock doktor med skinnande, feta kinder placerade med någon svårighet en olycklig rödbetsad cello mellan sina i klarblå »outtalbara» klädda ben, och gned med stråken sitt *a* derpå med den effekt att ett skorrande ljud, snarlikt påminnande om en bondes drömmar, hördes i rummet; och då han blifvit i ordning, såg jag med fasa en äldre dam i glasögon och kortklippt karlhår sätta sig till pianot med en min så sträng, att jag nästan tyckte mig se det arma pianinot skälfva liksom af en rysning vid den första brutna treklang hon trummade fram.

Och så gick det af stapeln. Det var en trio, om jag ej misstar mig af den unge tysken v. Sahr. Violinen gnisslade, pep och gret, men förgäfves — han fortsatte obarmhertigt, den bleka herrn med håret! Cellon skorrade, skrapade, brummade och staccaterade i alla sina fogar på ett sätt, som hade det gällt att göra hackelse af hela kompositionen, allt under det pianot vändades under två händer, som hade kunnat utan tillhjelp af jernborr göra hål i berg, eller spränga klippor! Det var prägtiga fingrar! Svenskt stål! v. Sahrs scherzo leggiero var alldeles herrligt! En björndans som kunnat glädja jättar. —

Aldrig har jag ätit en tésupé med mera aptit. Det är en riktig motion att höra på slikt. Mitt bröst häfdes ännu af en viss oro då jag kom ut i luften, stödd på min vän notariens arm.

»Jag får be Er om ursäkt för sista numret sade han! Det är våra bästa instrumentalister, men de voro inte riktigt disponerade i dag. Pianisten beskyddas af en prinsessa, och hon är verkligen utmärkt, men herrarne hade inte öfvat sig på en tid. Men säg mig, hvad tycker ni om det öfriga? Det var ju mest svensk musik, exeqverad af idel svenskar i ett riktigt svenskt, vanligt hem?»

»Käre vän, det var ju alldeles utmärkt roligt. Jag har riktat mina bekantskaper, och är förtjust. Våra hemgjorda talanger ha intagit mitt hela hjerta. Mycken musikalisk smak och prägtiga vokala resurser, det är hvad jag alltid sagt. Jag beundrar och älskar vår originele och geniale Söderman, vår visdiktare och folksångare Lindblad, samt slutligen vår djuptänkte tonskald Norman; — jag är intagen i Hallströms förtjusande melodier och är stolt att vi äga alla dessa förmågor, men! — men, vi besitta, vi öfrige, vi nationen, ingen originalitet, ingen verklig känsla för musik, ingen glöd, intet djup — vi ha endast vår berömda redbarhet och vårt välsignade, oföränderliga lugn, vårt sköna gudalugn!»

»Och det säger ni med ett förutskickadt 'men' — hvarföre så?»

»Jag säger detta 'men' — med flit. Ty utan lif, utan eld och utan varmt blod är allting matt och själlöst och kallt! Vi förmå ej höja oss, vi dväljas i lugnet och må der bäst. Vi kunna blott beundrande, förvånade och applåderande blicka upp, då vi förnimma vingslagen af ett snille, som låter oss för ett ögonblick se in i andra verldars ljus, men vi sjunka snart tillbaka igen och — sofva vidare! Jag är lycklig öfver den bekantskap jag gjort i dag med den *goda* svenska dilettantismen — men min tanke är i sjelfva verket oförändrad . . . Apropos, hvad menade ni med att vår värd har musikaliska anor?»

»Åh, det är bara en liten historia om far, farfar och farfars far. Far han gjorde vid fem års ålder furore på en konsert, då han spelade violin för 400 personer. Han blef sedermera lam i högra armen och slog sig på juridik. Under en resa förtjuste han sin vän Robert Schumann med att föredraga hans 'Lieder' på ett så sympatiskt sätt, att den celebre komponisten tog honom i sitt hem och der kunde sitta stum midt emot vårt tigande hofråd i timtal vid ölglaset. Det var *en* af anorna! Förfädren voro riktiga 'tonkonstens beskyddare' allt ifrån musikens grå forntid här i Sverige. Det berättas att en af dem, en notarie, varit den förste som lärde Bellman notskrift samt någon smula harmonilära och sådant der. Sedermera hafva flere af våra utmärkta hofkapellmästare varit som barn i huset här i familjen, generation efter generation, Vogler och du Puy, Berwald m. fl. Man har förstått att göra detta hem varmt för konstnärer och jag tror att flere än en af våra egna musici, sångare och sångerskor, som sedermera vunnit namn och rykte, ha denna familj att tacka

för mycket under den tid då dem svårligen annars skulle ha beredts tillfälle till studieresor. Nu tycks det egentligen vara den rätt *inhemska* musikaliska dilettantismen som finner vård i X:ska hemmet. — Ja, vi ha nu disputerat hit och dit, och då vi nu äro i beråd att skiljas, så låt mig säga er, herr Ellen A., en sak som knappt ni tror, låt mig säga Er det samma som fordom glunten åt magistern:

Jag är af samma tro — som du.»

Ellen A.

Musikpressen.

Sånger till dikter af C. D. af Wirsén, komp. för en röst och piano af *Ludvig Norman.* Op. 55. 2 h. à 2 kr. Huss & Beer. — Femtiofem kan vara ett ganska måttligt opustal för en tonsättare, som arbetar med flyktig hast och för hvilken en lättköpt qvantitet är en hufvudsak. Men då denna siffra har bakom sig idel omsorgsfullt utmejslade konststycken, större och mindre, då betyder hon icke litet. Normans sångmö kan visserligen vara olika disponerad, men alltid uppträder hon likväl i vårdad drägt, aldrig i en flyktig och försummad; och när denne tonsättare således hunnit in på sitt andra halfva hundratal, så ligger ett betydande arbete der bakom.

Äfven i nu föreliggande båda häften förnekar sig ingenstädes denna noggranna omsorg, hvarmed hvarje klangskiftning blifvit studerad, hvarje uttryck och vändning i texten blifvit tolkad och fraserad. Om än ingifvelsen icke spelar lika otvunget eller tilltalande i nr 1, 3, 4 och 6 som i nr 2, 5, 7 och 8, så är dock den arkitektoniska bygnaden äfven i de förra utmärkt af fina profiler och smäcker ornamentik. Egentligen ha vi emellertid fäst oss vid de fyra sist nämda sångerna såsom i allo förträffliga stämningsstycken. Vare sig att denna stämning i allmänhet uttalar en idyllisk »Längtan till landet», eller att densamma hos »Skogvaktarens dotter» sväfvar mellan leende och gråt

»när lommen klagar öfver vik,
så aningsfull, så vemodsrik»;

vare sig att »Pagens visa» tolkar en ynglings barnsligt svärmiska kärlek till hans stolta herskarinna, eller att »Ahasverus» rastlöst stormar framåt i aldrig tillfredsställd trånad efter hvila och frid — öfverallt är sången uttrycksfull, ackompanjemanget målande. »Ahasverus» torde taga priset: ett ytterst enkelt motiv, omgifvet af brådstupande passagekaskader, går ihärdigt sin väg framåt, upprepar sig sjelf alla stretta och förtonar slutligen högst originelt i en utdragen förhållning; det är en stor tanke i liten ram.

Musikbilaga till F. W. Scholanders skrifter. Norstedt & söner. — »Dessa ballader och visor» — säger utg. — »komponerades ursprungligen till guitarr och blefvo utförda inom den trängsta vän- och familjekrets. Det är endast på förnyade uppmaningar från flere håll som man beslutit sig för att låta de anspråkslösa sångerna framträda inför allmänheten.» — Med all aktning för detta lätt funna försvar för utgifvandet af dilettantprodukter, kunna vi ej obetingadt godkänna seden att offentliggöra sådana en afliden författares alster, som han sjelf kanske aldrig skulle velat se i tryck. Detta fel har begåtts i fråga om Scholanders skrifter, och det begås nu med hans kompositioner. Åtminstone äro flere bland dessa melodier ej nog betydande att förtjena en förvandling i trycksvärta. Andra åter äro visserligen näpna nog och röja både en trogen sammangjutning med dikten (Från korstågen, Förklaring, Trägen vinner) och smidig uppfattning af olika länders nationella musikaliska lokalfärg (Gammal folkvisa, Serenata, L'image), ehuruväl förf. i detalj tillåtit sig några oriktigheter: Så t. ex. måste de franska orden »comme, rêves, taire», o. dyl. alltid i tonsättning behandlas tvåstafvigt. I alla händelser hade någon fackman bort förbättra den fula harmoniseringen i sista sångens femte vers.

Johanne Reimers Sörgemarsch för piano af C. Warmuth, Kristiania, är ett ganska klangfullt och värdigt hållet tonstycke. *A. L.*

Parsifal.

IV.

Jämte sina positiva förtjenster har Parsifal äfven den negativa att icke vanställas genom något af dessa bisarra påhitt, som Wagner i åskilliga andra verk genomfört med en konseqvens, gränsande till trots. Som bekant, går Lohengrin, med undantag af kungens bön och den dermed sammanhängande ensemblen, beständigt i jämna taktarter, man kan för korthetens skull säga att hela operan går i $^4/_4$ takt; i Tristan, Rheingold, Walküre, Siegfried och de två första akterna af Götterdämmerung finnes ingen kör, o. s. v. Här har man litet af hvarje, till och med en skymt af ballett, och, ehuru musiken öfvervägande består af dramatiska exclamationer, eller, som det så vackert heter, i toner omsatta språkaccenter, uppdyker dock här och der något, som liknar hvad man i den gamla goda tiden kallade ett *nummer*. Man kan t. ex. verkligen tala om »första aktens final». Allt ifrån dekorationsförändringen bygger Wagner här upp ett det präktigaste musikstycke, till stor del på grundval af de 4 klockornas basso ostinato, hvilket han förstår att ända till slutet oaflåtligt stegra genom intressanta motiv och en öfverlägsen behandling af orkesterns och menniskoröstens alla resurser; till och med mise-en-scènen har, äfven i rent musikaliskt hänseende, genom de olika stämmornas placering sin del i den öfverväldigande effekten. Blomsterflickornas scen, Kundrys helsning från Herzeleide, Gurnemanz' sång om »den signade Långfredag» äro äfvenledes lika sköna till form som innehåll och den sista finalen bildar ett i allo värdigt motstycke till den första.

Hvad utförandet beträffar, skulle man möjligen kunna ställa 1876 års orkester öfver den nuvarande, ehuru denna visst icke lemnade något öfrigt att billigtvis önska; hvad angår dekorationer, sceneri och sångroller var Parsifal ojämförligt bättre lottad än Nibelungen. *Materna* har på de mellanliggande åren vunnit ofantligt i alla afseenden: hon har arbetat sig till en respektabel dramatisk talent, den plågsamma chevrotteringen har nästan alldeles försvunnit och den oförlikneliga stämman skänker numera en oblandad njutning. *Marianne Brandt,* som med henne alternerade i Kundrys roll, besitter mera genialitet och en lika skön röst, som dock till följd af partiets för en mezzosopran besvärliga läge icke alltid kunde komma till heders. *Scarias* Gurnemanz, styckets längsta roll, var ett mästarprof af musikalisk-dramatisk frasering, som i den stora massans ögon, kanske mer än rättvist var, ställde hans medtäflare *Siehrs* högst förtjenstfulla prestation i skuggan. Parsifals framställare, *Winkelmann,* tillfredsställde icke aldeles. Hans spel röjde väl mycket nybörjaren; fraseringen var nog intelligent och säker, men rösten, ehuru ungdomligt frisk och stark, saknar individuell charme. Han hör till denna klass af, jag ville säga, abstrakta tenorer, som med Niemann vunnit burskap på de tyska teatrarna och dem man evfemistiskt kallar Wagner-sångare; liksom icke Tichatscheck, Ander, Schnorr, Vogl och vår Arnoldson skulle till komplett evidens hafva styrkt, att wagnersången, långt ifrån att utesluta välljudet, tvärtom förutsätter detsamma som sin innersta lifsprincip! *Reichmanns* nobla apparition, röst, sång och spel bidrog icke litet att göra den jämmerfulle Amfortas dräglig, och åt hans i grafven lefvande fader *Titurels* korta, men tacksamma parti förlänade den 65-årige röstkolossen *Kindermann* en illusorisk tolkning. Blomsterflickornas kör var ett under af precision, renhet och fraicheur. En särskild hyllning förtjenar den unga konstnärinna, som fått sig Gral ombetrodd; hennes hållning och gång i den ytterst decenta och smakfulla pagekostymen, det sätt, hvarpå hon handskades med det heliga kärilet och dess många höljen, var ett litet mästerstycke af scenisk takt.

Vill man på grund af stadens fysionomi anställa en jämförelse mellan festspelen 1876 och 82, må man noga akta sig för öfverilade slutsatser. Förra gången utgjordes programmet af 4 föreställningar, fördelade på 5 dygn: under hela denna tid måste således samma publik

stanna i Bayreuth; nu deremot hade man endast en föreställning att öfvervara, och genom förbättrade kommunikationer kunde man komma vid middagstiden och resa efter spektaklet, oberoende af tillgången på logis och förplägning; det är klart att detta skulle hafva ett stort inflytande på offentligt lif och rörelse. Ehuru gator och förfriskningsställen nu voro relativt folktomma, var tilloppet i teatern icke mindre för det. Den borgerliga och hvardagliga anstrykning, som i år karakteriserade publiken, förklaras deraf, att börds- och börs-aristokratien, efter att hafva lyst på de två patronatsföreställningarna, nu småningom försvunnit. Det föreföll mig äfven som skulle Wagner på sina mottagningar, för att icke vara reducerad att låta tillbedja sig en famille, hafva flyttat strecket betydligt nedåt. Oppositionen var mycket svagt representerad och den polisvidriga febrilitet hos wagnerpartiet, som gjorde vistelsen i Bayreuth 1876 till en nära på lifsfarlig sak, hade nu i brist på motsägelse mojnat ut till en stilla hänsjunkenhet; man lopp icke den ringaste fara att, vid en sig möjligen yppande meningsskilnad, blifva omkullargumenterad med biersejdlar till utvärtes bruk. Det märkligaste af allt var dock den i ögonen fallande frontförändring, som pressen gjort gent emot Wagner; till och med hans ifrigaste och outtröttligaste vedersakare talade i år om honom med en blidhet, som gränsade till pietet. Var detta ett godt tecken, var det ett ondt? har smädelsen tömt sitt koger, eller aktar man icke längre den gamle kämpen »en holmgång värdig»? För oss svenskar, som stå nästan oberörda af Wagner och hans sträfvanden, är det svårt att fatta meningen eller vidden af den frenetiska strid, som i årtionden rasat omkring Wagner och i hvars främsta led han sjelf oförskräckt slagits med alla de vapen, som stå hans mångsidigt anlagda och utvecklade ande till buds. En diger bok, »Katalog einer Richard-Wagner-Bibliothek», som i år utkommit och som uppvisar den lilla nätta slutsumman af 3373 nummer, kan derom ge ett aflägset begrepp. Det är en förteckning, icke blott på de verk, Wagner sjelf författat eller hemtat sina idéer ur, utan ock på de broschyrer, pamfletter m. m. som skrifvits om honom, för honom och (det ojämförligt större antalet) *mot* honom. Att han dervid fått tjena som underlag icke blott för den ekonomiska utan ock för den filosofiska spekulationen, kan icke förvåna. En professor i Graz har gjort sig mycken möda att uppvisa Wagners själsfrändskap med — Schopenhauer. Vare härmed hur som hälst; en *musikers* religion eller filosofiska världsåskådning spelar ingen synnerlig roll — Wagners egenskap att vara protestant och dertill född och uppfostrad i protestantismens stamhärd Sachsen har icke hindrat honom att skrifva den genomkatolske Parsifal —, men egendomligt är i alla fall, att han till hjelte för sin kommande opera just valt den store pessimistens ideal, Buddha. *

Min för sex år sedan uttalade spådom om Nibelungen-trilogien har till punkt och pricka slagit in: i Bayreuth har den aldrig mera uppförts, men den har deremot gjort sin segrande rund kring de flesta af Tysklands mera betydande teatrar, ja ända till London. Det behöfs väl heller icke någon synnerlig siarblick för att förutsäga Parsifals öde. Det under, som misslyckades för Islams profet, har Wagner två gånger utfört och inbillar sig fortfarande kunna göra det; han har nemligen högtidligen förklarat, att Parsifal icke får profaneras genom uppförande å någon annan teater. Men berget torde hafva tröttnat på att komma till Mahomet, och sedan den civiliserade världen nu aflagt sin skyldighetsvisit i Bayreuth är det mer än sannolikt att — den civiliserade världen helt lugnt sätter sig och väntar på kontravisit. När denna en gång kommer, skall Parsifal tvifvelsutan öfverallt blifva mottagen med öppna armar. (Slut.)

Wagner i négligé.

Ur den i förra numret omtalade boken »Richard Wagner et son oevre etc», af M:me Gautier låna vi följande:

Jag frågade Wagner en dag, om han hade någon framtidsplan för sin son, som nyss förut blifvit honom född. Han svarade: »Först och främst har jag den äregiriga önskan att tillförsäkra honom ett reveny, som gör honom oberoende och besparar honom dessa erbarmliga sorger, som jag haft så mycket att kämpa med. Jag vill också att han studerar litet kirurgi, åtminstone så mycket att han kan lägga första förbandet på en sårad. Jag har så ofta varit tröstlös öfver min oförmåga, när något olycksfall inträffat i min närhet, att jag vill bespara honom den sorgen.» — Fru Wagner berättade mig, att komponerandet af »Meistersinger» för längre tid måste afbrytas, och orsaken dertill var en eländig, herrelös och sjuk hund, som hennes man — det var i Zürich — tog upp från gatan och försökte bota. Det otacksamma djuret hade bitit sin nya herre i högra handen, och såret hade blifvit så smärtsamt, att det alldeles hindrade Wagner att skrifva.... Högst märkvärdig är den elasticitet som ofta framträder hos Wagner, den humor som ej en gång hans långa pröfningsrika lefnad kunnat förderfva. Hans konversation, än i dag så allvarlig, fängslande och innehållsrik, springer med ett ryck plötsligen öfver på humorns och fantasiens område. Wagner talar med en honom egen, fin ironi, som kan framkalla det hjertligaste skratt. I Luzern satte han mig i förvåning genom sin gymnastiska förmåga och den utomordentliga vigheten hos hans kropp. Han klättrade upp i de högsta träden i sin trädgård, till stor förskräckelse för hans fru. »För himlens skull ge ej akt på honom», besvor hon mig, »ty om man beundrar hans klättringar, kan ingenting i verlden hålla honom tillbaka från denna passion»....

Före min afresa från Luzern ville Wagner ännu en gång företaga en utflykt på flere dagar för att visa mig Vilhelm Tells land. En ångbåt förde oss till Zürich, der mästaren togs emot af folket såsom en kär konung. Sedan blef det ännu en sjöfärd, en bergstigning och hvad vet jag allt; men hvad jag aldrig skall förgäta är dessa förtrollande dagar af en så härlig förtrolighet, det är vidare denna intagande munterhet, denna enkelhet och denna ytterst hängifna omsorg om oss, som Wagner visade, det mästerskap han utvecklade för att göra allt så beqvämt som möjligt. Han var alltid först uppe om morgnarne och väckte sjusofvarne. Detta väckande tillgick på sitt eget sätt. Han sjöng Marseillaisen och trummade till den med fingrarne på vår dörr. Återkommen till Luzern berättade oss Wagner, att han under största delen af denna utflykt varit sjuk, men hade ej låtit ett enda ord undfalla sig derom, emedan han ej ville störa vår glädje. Med verklig sorg tog jag slutligen afsked af min gästfrie värd. Hvad som i någon mon tröstade mig var löftet att ofta skrifva till mig, och detta löfte har han också troget hållit.

* Detta rykte är, såsom i förra numret nämdes, dementeradt af Allgem. deutsche musikzeit. *Red.*

Från scenen och konsertsalen.

Stora teatern öppnade säsongen den 1 d:s med en repris af Hallström—Hedbergs romantiska opera »Den bergtagna.»

Att vår främsta lyriska scen kunde ha invigt sin verksamhet för den nya spelterminen på ett mera helgjutet sätt, detta lider väl icke något tvifvel. Vare detta dock icke sagdt med hänsyn till valet af opera — ty »Den Bergtagna» försvarar ju alltid sin plats — utan vis-à-vis sjelfva utförandet, som icke stod i jemnhöjd med det som utmärkte den nästföljande representationen af pjesen.

Fröken *Javette* hade i Ingeborgs parti sin andra debutrol. Om denna unga sångerska ha vi redan förut, i anledning af hennes debut i »Faust», yttrat oss. De goda egenskaper hon då, helst i musikaliskt hänseende, utvecklade, återfunnos äfven vid denna hennes andra debut: ren, manerfri och musikalisk sång, tydligt textuttal, frånvaro från rädsla samt lofvande anlag i fråga om spelet. En fullt karakteristisk, i alla dess schatteringar följdriktigt genomförd tolkning af detta långt ifrån lätt utförda parti kunde naturligtvis icke fordras, helst den svärmiska romantik, som gifver det en så fängslande färg, icke tycktes tillhöra sångerskans skaplynne. Äfven i fråga om de vokala resurserna kunde man önskat något mera, särskildt i det högre registret, som bör tillegna sig större fyllighet och distinktare tonansats.

Med nöje hörde man hr *Ödmann* som Bergakungen. Visserligen erhöll rolen, genom frånvaron af det demoniskt tjusningsfulla, icke sin rätta karakter, men sångföredraget framstod i stället så mycket smakfullare och röjde på sina ställen en viss energisk accent, som man förut saknat i hr Ö:s sång. Särskildt framstod kavatinan i andra akten, »Så kom, sköna tärna», som gafs med mycket uttryck. Fröken *Lagermarck*, som icke alltid erhållit uppgifter för hvilka hon lämpat sig — vi erinra om Siebel i »Faust» och Maddalena i »Rigoletto» — var här ganska godt på sin plats som Bergadrottningen, hvilken rol hon nu gaf f. f. g. och till publikens tillfredsställelse. Man

har anmärkt mot maskens ungdom och intetsägande uttryck.

Vid följande representationen, den 4 d:s, hade man nöjet återse fröken *Grabow* som Ingeborg, hvarjemte hr *Ohlsson* utförde sin gamla rol Kark (vid säsongens första spektakel gifven af hr Malmsjö). Vid detta tillfälle gick »Den Bergtagna» för femtionde gången öfver scenen — en i mer än ett hänseende välförtjent framgång, hvars värde ökas deraf att det är den första svenska opera som hunnit till ett dylikt antal föreställningar. Visserligen har Naumanns »Gustaf Wasa» gifvits bortåt tvåhundrade gånger, men *svensk* får man väl icke, noga taget, kalla denna opera, hvars kompositör var till börden tysk, låt vara att librettons text behandlar ett svenskt ämne och är författad af svensk man.

Ännu en debut från Stora teatern hafva vi att anteckna, nemligen fröken *Wendla Anderssons* som Neméa i »Konung för en dag».

Debut är måhända icke rätta ordet, ty fröken Andersson har ju förut uppträdt offentligen såväl i landsorten, här i Stockholm (på Nya teatern) samt i utlandet. I korthet må sägas att hennes framgång på vår operascen var fullständig. Att hennes röst icke är stor, är väl sant, men hvad betyder det när man kan inlägga så mycken känsla och intelligens i sitt föredrag samt eger en så verkligt utmärkt sångmetod! Lägg härtill ett synnerligen vackert yttre, en förmåga att naturligt och uttrycksfullt sköta en dialog samt en uppenbarligen efter franska mönster formad, behagfull plastik, och det må med fog sägas att opera comique väl kan gå en ljusare framtid till mötes å vår Stora teater, då den erhåller en så begåfvad framställarinna som fröken Andersson.

»Ära den som äras bör!» och vi anse det helt enkelt vara en skyldig gärd af erkännande, att i förbigående erinra om att hr *Isidor Dannström,* den gamle bepröfvade sånginstruktören, har förtjensten af att ha gifvit denna unga artist den sunda och mönstergilla sångmetod hon eger.

På Nya teatern har fru *Tekla Hofer,* f. Falck gjort sin entrée. Stockholmspubliken har henne i angemänt minne från hennes i flere fall vackra debut i »Barberaren» å Stora teatern för fyra år sedan. Med sin långt ifrån stora men mjuka och behagliga röst, sitt goda sångföredrag, sin betydande koloraturfärdighet och sitt qvinliga, från disgraciösa rörelser fria åtbördsspel skall fru Hofer sannolikt blifva en mycket gerna hörd och sedd företeelse på scenen, n. b. när henne icke förelägges sådana partier som det hvari vi nu sist sågo henne, i Strauss-operetten »Det lustiga kriget». Ty det må först som sist sägas, att fru H. *icke* går i den genre, i hvilken företrädesvis Nya teaterns forna primadonna skördade så rika lagrar. —*h*—.

Följetong.

En musikers historia

af Rudolf Schmidt.

V.

Om aftonen satt Helga Karlsen ensam i sitt rum och bläddrade i några böcker, dem hon på måfå tagit ned ur det inlagda palisander-bokskåpet. Det knackade sakta på dörren, och ryttmästar Karlsen visade sig, icke utan en viss skygghet, i dörröppningen.

Ryttmästaren hade år 1848, då kriget utbröt, såsom gift man ånyo anmält sig till tjenstgöring och hade i ett par kavallerifäktningar häfdat sitt gamla rykte för mod och oförvägenhet. Gent emot fiender, som icke mötte med dolman och dragen sabel, var ryttmästaren deremot ytterst spak af sig.

Hans aflidna hustru hade tillhört en af landets gamla adliga familjer och uti deras äktenskapliga samlif haft en så afgjord öfvervigt, att han blifvit van att underordna sig, och förhållandet till hustrun öfverflyttades sedan på dottern, i hvars ansigtes stolta våglinier den aristokratiska typen omisskänligen gick igen, utan att der kunde spåras någon påminnelse om fadrens breda och något obestämda drag.

»Jag får väl komma in, min söta flicka? — Tack!» Ryttmästaren såg ej ut att vara särdeles glad öfver tillåtelsen. I stället för att taga plats i den länstol dottern satte fram till honom, började han gå fram och tillbaka i rummet under synbar oro. Dottern betraktade honom med lugn ironi i de blåa ögonen och fortfor att bläddra i sin bok.

Slutligen rätade han upp sig.

»Min söta flicka! Det kan icke fortfara på det här sättet.»

»Hvilket?»

»Se nu icke så förundrad ut! Du vet nog hvad jag menar.»

»Godt! jag vet hvad du menar. — Hvarför kan det ej fortfara så?»

»Herre Gud, barn, en gång skall du väl gifta dig.»

»Är du trött på mig?»

»Det vet Gud att jag inte är, min söta flicka. Men du är nu inne på ditt fem och tjugonde år. Den ene efter den andre ratar du. Om ungdomsåren gäller det: 'stakkot dans är snart förbi'».

»När dansen är förbi kan jag ju lugnt sätta mig ned.»

»Ja, men man blir ej egarinna till en sådan herrgård som Sofieberg för att sitta och se på bara. Du har förpligtelser mot mig och din aflidna moder, mitt barn. Du måste, vid Gud, sluta upp med att rata och en gång bestämma dig. Se baronen på Kalholm, som du var tillsammans med på middag hos kammarherrns, han fick tillräckligt han, då du mötte honom vid bordet med din kloster-dekoration på bröstet. Inte är han så djupsinnig, men det förstod han nog. — Nå, så slapp du då att gifva bort *den* korgen, och när du inte kan fördraga honom, så, herre Gud, må göra, fastän han är halfkusin till dig. Men nu har vi Becket här. Han är en stadgad man, och han tillhör de studerade borgerliga, som styra oss, emedan de ha hufvud och förstå sådant. Ja, du behöfver ej le åt mig, för jag vet allt för väl att jag inte förstår det. Men det folket har nu makten, och det är förfärligt hvad sådana kunna chikanera en person när de vilja. Se, Becket är ju »en ung, lofvande förmåga» — så har det vid Gud stått om honom i bladen. Han höll festtalet för 2 månader sedan på skjutbanan, då de firade gamle** för sjuttonde gången, och det var ädla, hänförande ord som då uttalades, stod det i tidningarne. Pengar har han just ej så öfverdrifvet af, men han skall gå långt — han kan bli minister. -- Hvad var det du ville säga, min söta flicka?»

»Jag skall ej taga min orden på mig vid någon middag, då herr Becket är närvarande. — Är du nöjd nu, pappa?»

»Det är just inte mycket, min söta flicka. — Du kan väl sjelf inse —»

»God natt, pappa.»

Hon tog honom om halsen och kysste honom. — Det hände just inte så ofta.

»God natt, barn!» sade ryttmästaren på en gång stolt och smickrad. »Tänk nu på saken! Du vet, att jag talar endast för ditt eget bästa. —»

»God natt!»

De sista orden uttalades i en ton, som gjorde att den tappre krigaren försvann med en viss brådska. Icke dess mindre var han rätt nöjd med sig sjelf, då han gick fram öfver den långa, mörka gången. Han var uppfyld af det medvetandet, att om han än brukade sin faderliga myndighet med diskretion, så brukade han den ändå, död och pina!

Dottern såg efter honom med ett medlidsamt leende.

»Stackars pappa!» sade hon. »Han är rädd för dem och ändå gör han dem sin kur. Nej, dessa herrar med framtiden för sig behaga mig ännu mindre än våra egna.»

Hennes ögon föllo på boken, som låg uppslagen framför henne. Det var ett band af Öhlenschlægers dikter.

Hon läste:

> Riker fogel kommer susande,
> Kommer brusande,
> Öfver berg och dal sig svingar:
> Ser du, fattiga fogel, väl
> Hur de glänsa, mina vingar?

Så har ni kommit, herr Becket! susande och brusande som den rike fogeln; men edra fjädrar äro påklistrade påfogelsfjädrar. Ni vill värderas efter det som bereder er framgång, icke efter det ni eger inom er sjelf.

Hon läste vidare:

> Fattig fogel kommer blinkande,
> kommer linkande
> Öfver åkrar och gröna ängar:
> Ser du, rika fogel, väl,
> Huru mina fjädrar de hänga?

Det har den rike fogeln sett! Han talade hånfullt om honom vid middagsbordet. Det var ej något klokt schackdrag, herr Becket, allra minst när man gör i att vara engelsk gentleman. Ja, nog kom han linkande, då vi mötte honom på vår promenad till vagns i eftermiddags. Illa klädd och besynnerligt nedstämd. Men det är något i hans ögon, jag tycker om. Månne det är den blicken genierna ha? Geni! Han har ju gjort fiasko! —

»De kalla mig högmodig, stolt, kall. Jag skulle blifva vek och god, om jag kunde älska; och jag *kan* det! Kärleken ligger härinne som en myntad skatt. Är det mitt fel, att ingen kan spränga undan klipporna? Det är verkligen en fasligt svår sak att få sitt hjerta placeradt. — Hurudan skulle han väl egentligen vara?»

Hon hade i tankarne gripit tag i en annan bok.

»Också Öhlenschlæger!» sade hon.

Det var ett band af tragedierna.

Plötsligen drog sig ett leende öfver hennes ansigte.

»Låt se ännu en gång!»

Med slutna ögon öppnade hon boken och satte så ett finger midt på en sida. — Det var Coelestines monolog i fjerde akten af »Correggio».

Hennes finger hade stannat vid dessa rader:

»Han är ej riddare, ej borgare,
Än mindre tjenare. Ej modets lag
Hans klädsel röjer, fattig, vacker dock.
Ett fagert hufvud! — blekt! — Hvad ädla drag!»

»Blekt? — ädla drag? — åh ja! men fager? Det är måttligt nog. Det är eljes underligt, hur det kom att passa in. Men, du milde Gud! det är ju borgmästarens brorson jag här sitter och tänker på. Det är Beckets skull: hvarför talade han illa om honom. Så gör ej en bildad man. Så der! låt mig nu få upp böckerna på hyllan igen.»

Hon satte dem på sin plats och stod en stund med korslagda händer.

»Månne det fins en enda man i hela verlden som är värd att man skänker honom en tanke?»

I samma ögonblick hördes ett svagt ljud, som om ett mjukt föremål med fart slagit mot rutan. — Gardinen var ej nedrullad.

»Det är en fogel, som ljuset har lockat. Riker fogel kommer susande, kommer brusande. Nej! denne fogel var nog af de fattige. Annars hade han slagit rutan i stycken.»

Hon rullade ned gardinen.

Nere vid fjorden gick Anton Haller. Då han på eftermiddagen mött ryttmästaren och hans dotter samt deras köbenhavnske gäst, hade han först riktigt blifvit varse, att fröken Karlsen verkligen var den skönaste qvinna han i sitt lif hade sett. Nu kunde han icke sofva och föredrog att göra en lång spatsertur framför att sitta uppe och läsa.

Han såg ett enda ljus lysa der uppe i hufvudbygningen på Sofieberg och frågade sig sjelf, om det var hos henne.

VI.

Fjordby besöktes under sommarferierna af en hel hop menniskor från hufvudstaden. Först och främst var der en kontingent af studerande söner, hvilka sällan vände hem till fädernehärden utan att föra med sig en god vän och stundom flere. Vidare var der resande slägtingar, och slutligen hade också embetsmännen och egendomsegarnes döttrar väninnor på besök hos sig. Hela samlingen af menniskor lefde under ferierna såsom en familj och träffades på aftonsamqväm, baler, vagnsturer och förmiddagspartier utan all ände. Ryttmästarens närmaste umgänge var stadens embetsmän. Följaktligen hade hans dotter redan från sin tidigaste ålder deltagit i alla dessa sammankomster, der hon lyste som en hvit lilja af exotisk art bland mera ordinära växter.

Det hade alltid bland damerna i Fjordby varit ett älsklingsgöra att bortförlofva Helga Karlsen, och den vackre distinguerade häradshöfdingen, hvilken särskildt kommit dit såsom faderns gäst, var en alltför nära liggande möjlighet att icke straxt tagas och begagnas. Så bildade sig om honom en fantastisk legend, att han redan i Köbenhavn skulle ha friat och fått ja, samt att förlofningen skulle firas vid den stora bal på Sofieberg, som alltid utgjorde hufvudfestligheten vid feriernas slut.

Anton Haller blef bjuden med vid de tillfällen då andra blefvo bjudna, och han infann sig, ty han kunde just ej annat, om han än viste, att hans uteblifvande icke skulle ha beklagats af någon. Ryktet hade således kommit till hans kunskap, det hade alstrat en underlig, obestämd smärta hos honom och förökat den fiendtliga stämning han från första början närt mot häradshöfdingen, och som denne för öfrigt genom fortsatta nålstygn hade gifvit den rikligaste näring. Ty, besynnerligt nog! inför den misslyckade studenten förlorade den sjelfbeherskande mannen den jemvigt han annars alltid iakttog, och det trädde fram i dagen hos honom någonting oädelt, som syntes härstamma från hans innersta väsen.

Det var under feriernas schlaraffenlif icke sällsynt, att två tillställningar egde rum på samma dag. Detta var just händelsen på den fredag, då det skulle vara samling hos borgmästaren om aftonen. Gamle prokurator Flöjstrup måste för sina tre fräkniga döttrars skull lemna sitt bidrag till sällskapsnöjena, fastän han endast gjorde det af nödtvång. Såsom det billigaste valde han alltid ett förmiddagsparti i stadens park, när det skulle blifva aftonkollation och fordringarna på förmiddagstrakteringen sålunda naturligtvis voro mindre.

Han hade särskildt valt fredagen, emedan han med den omtänksamhet som utmärkte honom tagit reda på att minst hälften af feriebefolkningen var bjuden på frukost hos en egendomsherre en mil derifrån, så att sällskapet härigenom var deladt mot vanligheten. Det kunde sålunda sparas på mat och viner.

Tolf, fjorton personer voro nu samlade på dansbanan, som öfvertäcktes af ett spetsigt spåntak, hvilande på sex murade pelare. Någon dans blef ej af, men på den äldsta fröken Flöjstrups förslag ställdes det till lekar, då man med anledning af himmelens något hotande utseende tyckte vara bäst att hålla sig under tak. — Gamle Jens speleman, som alltid höll sig framme, hade helt obemärkt närmat sig med sin violin, men den köbenhavnske juristen hade straxt med några kronor befriat sällskapet från honom.

»Hvad skola vi med hans musik?» sade han. »Vi ha ju sjelfva en konstnär ibland oss.»

Ett par köbenhavnsflickor började fnissa. Anton Haller kände hjertat bulta af harm i bröstet på sig; men han hade hvarken säkerhet eller slagfärdighet nog till att svara.

Leken begynte. Den som man i dag bestämde sig för, bestod i att sällskapet ställde sig i ring, hvarpå en sammanknuten näsduk kastades efter godtfinnande från den ene till den andre med de orden: »Skeppet är lastadt med —?» Mottagaren skulle, som bekant, svara med ett ord, som började på en förut bestämd bokstaf. Denna byttes om så snart någon saknade rådighet att genast svara och derför måste gifva pant. Vanligen kastades näsduken från en manlig deltagare i leken till en qvinlig och tvärtom.

Anton Haller stod med i ringen nästan endast för syns skull, ty Fjordbys unga damer voro allt för väluppfostrade till att bry sig om, hvad skeppet var lastadt med hos en student med lägsta betyget.

Det bekymrade honom ej mycket. Hans öga hängde fast vid Helga Karlsen; det dröjde liksom berusadt vid hennes på en gång fina och dock kraftigt bygda gestalt, hennes friska ansigtsfärg, hennes gyllene hår, som han nu först märkte hade en dragning åt rödt.

Hon tog sig ypperligt ut i sin ljusgrå, eleganta sommardrägt. Kanske bedrog han sig; men stundom förekom det honom, som om hon betraktade honom med en egen nyfiken välvilja.

»Borgfröken från Sofieberg», såsom en poet bland stadens studerande ungdom hade kallat henne, tog ej heller mycken del i leken. Det var någonting afvärjande hos henne, som höllo herrar studiosi tillbaka, hur mycket hon än var föremål för deras beundran. Efter den allmänna åsigten var hon ju dessutom den unge advokatens lagliga egendom, och i hans rättigheter gick det ej an att göra ingrepp.

Thomas Becket deremot blef häftigt bombarderad och svarade alltid med en raskhet, som förskonade honom från att ge pant. På det hela utmärkte han sig genom en aplomb, som bragte både hans ställning och hans 28 år i glömska och undanrödde all förvåning öfver att han ännu deltog i ungdomens ferie-idrotter. Det låg ju också någonting i luften, hvarför han gjorde det.

I ett hänseende trädde emellertid häradshöfdingens juridiska uppfostran i dagen. Han var i allt hvad man företog sig den ordnande och ledande handen. Med en egen maktlysten instinkt hade han från första stund ryckt till sig styret, på samma gång han med en orubblig sjelfbeherskning förstod att bevara skenet af en nedlåtande eftergifvenhet.

Men herskade gjorde han! Då Anina Flöjstrup, som nu var trettio år och allmänt påstods ha haft en misslyckad inklination under ett uppehåll i Köbenhavn tolf år förut, straxt vid lekens början, då man ännu var vid bokstafven B., förklarade skeppet lastadt med »beständighet», gjorde han henne med häftig bestämdhet uppmärksam på, att skeppet kunde vara lastadt med ting och personer, men ej med begrepp, och fastän det just icke var så afgjordt att fröken förstod distinktionen, var hon icke dess mindre villig att lemna pant.

Man hade slutligen kommit till V såsom begynnelsebokstaf, och skeppet hade redan varit lastadt med vintergröna, viskor, vaxduk och mycket annat, då en ung, skälmaktig tärna från landet, hvilken stod vid sidan af Becket, i förhoppning att ändtligen bringa den öfverlägsne köbenhavnskavaljeren i förlägenhet, efter att ha gjort en rörelse som om hon ville kasta näsduken rakt framför sig, lugnt stack honom den i handen med det vanliga: »Skeppet är lastadt med —?»

»Violiner och virtuoser!» ropade Becket. »De begge sakerna höra tillsammans; — fråga bara herr Haller?» Hittills hade han ej kastat näsduken till den stolta qvinnan med det guldglänsande håret, till henne, för hvars skull han var hitkommen. Han viste att den allmänna meningen hade utsett henne åt honom; men just vetskapen härom hade framkallat en ovisshet, som han gerna ville befria sig ifrån. Då det ej heller gick an att lemna ryttmästarens dotter obemärkt, ville han nu, kanske också för att bortjaga en mörk sky, som han såg uppstiga på hennes panna, försöka att hänvända sig till henne.

»Skeppet är lastadt med —?»

Det var någonting vekt och afbedjande i hans röst, det var en chevaleresk hyllning i det utsökt eleganta sätt, hvarpå han tillkastade henne näsduken.

Hennes blåa öga träffade hans under en sekund med en kall blixt.

»Vanskapliga witzar!» sade hon derefter med en röst, hvars torra lugn gjorde hela kretsen nedstämd. Men det är ju också begrepp och ingen sak. Jag får alltså ge pant. — Annars kunde det väl nu vara tid att inlösa dem.»

Man hade nu ingen lust att fortsätta. Hennes förslag omfattades derför med en viss ifver.

Panterna blefvo igenlösta, och dommarne voro de från urminnes tider gamla bekanta. (Forts.)

Från in- och utlandet.

Oscar Byström öppnar den 1 oktober en ny *sångskola* härstädes.

Svensk musiker i utlandet. Richard Andersson, som för sex år sedan lemnade Stockholm, har under denna tid i Berlin med stort beröm genomgått »die musikalische Hochschule». Han har vunnit stort anseende som pianolärare, och efter professor Barth, lärare vid musikal. högskolan i pianospelning, har hr A. erhållit uppdrag att gifva undervisning åt prinsessan Charlotte af Sachsen-Meiningen efter prinsessans återkomst från besöket i Stockholm.

Husarregementet Konung Carl XV:s musikkår firar på sin konsert-turné i Tyskland den ena triumfen efter den andra. I flera större tyska blad ha förekommit högst fördelaktiga recensioner, och D. N. anför efter Schwäbischer Mercur af den 31 augusti följande: Kapellet består af idel skolade, konstnärligt utbildade medlemmar. De blåsa mycket rent, och tonen i de starka instrumenten blir hvarken rå eller besvärande. Pianot är fint som i harmonimusiken och föredraget i sin helhet mjukt och tilltalande.

Den svenske bassångaren *Johannes Elmblad*, redan länge känd i England och Tyskland såsom framstående konsertsångare, har nyligen uppträdt för första gången på scenen; det skedde å hofteatern i Dresden såsom guvernören i Don Juan. Dresdener Zeitung prisar hans kraftiga och sympatiska stämma, hans imposanta yttre och väl skolade röst samt berömmer honom för att uttala den tyska texten klanderfritt och tydligt.

I Kristiania ha utkommit och kunna erhållas genom alla bok- och musikhandlare i Stockholm vackra och väl träffade byster af Johannes Brun, Ole Bull, Edvard Grieg, Halfdan Kjerulf, Johan Svendsen, Hedvig Raa-Winter-Hjelm, Laura Gundersen, Lucie Wolff, Johanne Juel-Reimers m. fl.

Kristiania i Aug. 82.

På Tivoli har i sommar uppförts Elskovsdrikken, operett i 1 akt af C. Borgaard, Tromb-al Cazar, operett-fars efter franskan m. m., och sedan skall uppföras »La reine Crinoline» af Erik Bögh efter Hippolyte Coignards, i hvilket stycke musiken till en del är af Offenbach.

På Tivoli och vid ett par konserter har Leif Sandsdalen tillika trakterat med musik på sin 8-strängade Hardanger-fiol. Hans spel likasom hans program, hvilket mest omfattar »slåtter», springdansar och dylika rent nationela saker, är också ganska egendomligt. Naturligtvis beledsagar han, såsom skick och sed är hos spelemän på landet, sitt föredrag med ljudliga taktstampningar att icke tala om det lifliga samspråk han för med sin publik före och efter »slåtterna» samt det högljudda tack, hvarmed han under nickande mottager appläderna, som varit så rika, att mången stor konstnär kunde ha önskat sig dem. Hardangerfiolens egendomliga toner och mannens ovanliga väsende har naturligtvis mest bidragit härtill. Leif Sandsdalen har också fägnat badgästerna på Grefsen med sitt besök och hade nog så smått hoppats på att få spela för de kungliga, hvilken tanke han tillsvidare fått slå ur hågen alldenstund han råkat ut för olyckan att blifva så illa slagen, att han måste föras på sjukhospitalet. Han är mest bekant i sin hembygd Telemarken, och slättern »Kivlemöerne» kan väl betraktas som hans hufvudnummer.

I midten af September kommer den lilla 7-åriga pianisten Marie Hansen, som nu en tid studerat i Paris, att gifva en konsert härstädes. Vore det ej för det man ju vet att sådana underbarn existerat förr och för det man kan förutse att hon ej heller blifver den sista, skulle man stanna i tvifvel öfver alla de berömmande intyg, som hon erhållit. Men är man skeptisk nog att icke vilja tro på att en smula af underbarn sitter i detta lilla hufvud, så blir man omvänd när man ser hennes testimonier från sådana män, som A. Thurner och Stephen Heller. Jag har just en afskrift af ett sådant liggande framför mig, i hvilken Thurner, hvars elev hon varit i 2 år, uttalar sig sålunda, att hon eger en lysande musikalisk begåfning och utförer utan ringaste ansträngning de arbeten, som åläggas henne. »Hon», säger han vidare, »besitter rask uppfattning af stilen, godt minne och god taktkänsla, dessa en konstnärs tre stora egenskaper.» — Heller säger, att han blifvit helt förundrad öfver de stora anlag detta barn eger och spår, att hon, om medel ej kommer att fattas henne, efter några år komme att blifva en »pianist af första rang».

Nästa år kommer Svendsen till fromma för vårt musikaliska lif att öfvertaga ledningen af musikföreningen, medan i Bergen »Harmoniens» ledning kommer att öfvertagas af Holter efter Grieg. — Griegs helsotillstånd skall ledsamt nog ej vara riktigt godt. Han bor i sommar i Ullensvang, men tänker att i vinter åter slå sig ned i Bergen. Holter är en dugtig och talangfull musiker och komponist, hvarföre Bergensarne, då ombyte måste ske, böra vara glada öfver att få en så vigtig post besatt på detta sätt. Neupert tänker draga ut på en konserttournée till Amerika, och man vill här veta att densamma skall komma att utsträckas ända till Australien.

Komponisten Sinding, hvilken såsom man torde erinra sig gjorde stor lycka här som komponist, har fått ett af statens konstnärstipendier på 1500 kr.

Ett besök af madame Trebelli med sällskap har väntats låta höra sig på Kristiania teater, men detta besök blef om intet. Med september bruka emellertid de främmande konstnärerna komma, och det skall vara utsigt till att dessa för konst och publik goda och nyttiga besök komma att börja med Saint-Saëns. Emellertid är detta så till vida osäkert, som det till stor del kommer att bero på abonnemang, då han nog önskar garanti för besöket. Ett annat hinder torde företaget ock komma att stranda på, nämligen en tillräckligt stor orkester, ty någon sådan ha vi icke egentligen, då de få som spela vid våra teatrar ofta icke kunna deltaga i större orkestrala tillställningar, hvartill orsaken ofta är den, att de äfven äro anställda vid militärmusiken och följaktligen tjena två herrar. Svendsen har ju visat, att han kan skrapa tillsamman en temligen stor orkester, men detta har väl till stor del sin grund i, dels att en hvar känner att dennes instruktiva ledning kommer honom till nytta, och dels att en hel del af härvarande dilettanter medverka i musikföreningens orkester. Dessutom skola vi ej glömma, att det här gäller understödjande af en norsk sak, och när har man hört att icke norrmännerna då äro färdiga. För en utlänning deremot torde det bli svårt att spela tillsammans med en orkester, som består af så olika elementer. Det är alltså ej stor utsigt för Saint-Saëns kommer hit.

Musikföreningen kommer väl kappast att börja sin verksamhet förr än i november. Den i Stockholm äfven bekanta sångerskan fröken Lona Gulowsen har efter ett tilländagånget 3-årigt engagement i Schwerin lemnat denna stad och tagit engagement i Magdeburg. *S.*

Leipzig. Stadtteatern under Max Staegemanns direktion öppnades d. 1 aug. med en af musik och lefvande bilder illustrerad prolog samt Beethovens ouvertyr »Weihe des Hauses» och Lessings »Minna von Barnhelm».

Paris. Den nyengagerade medlemmen af stora operan m:lle Nordica (hvars egentliga namn är miss Lilianne Norton) har börjat sitt uppträdande såsom Margaretha i »Faust» och blifvit mycket gunstigt emottagen af publiken. — Den ryska alt-sångerskan m:lle Engally har också fästats vid samma scen.

— Fru Miolan-Carvalho kommer i Oktober månad att uppträda på Opera comique såsom grefvinnan i »Figaros bröllop», hvarefter hon för alltid drager sig tillbaka från scenen.

— Baritonisten Maurel har efter längre sjuklighet åter uppträdt såsom Hamlet under lifliga bifallsyttringar; m:lle Griswold sjöng vid samma tillfälle Ophelia för sista gången innan hon begifver sig till Italien.

— Opera comique har förvärfvat en ny tenor — den 10:de vid denna scen — i en m:r Lescoutras, hvilken m:r Carvalho påträffat under en resa i landsorten. Debuten tros dock ej kunna inträffa förr än vid slutet af nästa år.

— Noviteten vid stora operan Saint Saëns »Henri VIII» är nu fullständigt färdig, och skola repetitionerna med piano taga sin början så fort m:lle Krauss och Richard samt m:r Sellier och Lasalle återkomma efter feriernas slut.

— I *Toulouse* har bildat sig en komité för upprättande af en minnesvård öfver Dalayrac.

— Öfver Rouget de l'Isle, »Marseillaisens» författare, ha två bildstoder nyligen blifvit aftäckta, den ena i hans födelsestad Lons-le-Saulnier, den andra på hans dödsort Choisy-le-Roi nära Paris.

Berlin. Det kgl. Operahuset är nu efter erhållande af sin säkerhetsridå af jern öppnadt d. 2 sept. med Goldmarks »Königin von Saba». Sittplatserna på sidan i salongen äro nu borta, men deremot spejar man förgäfves efter den gång, som skulle gå midt igenom salongen.

— *Gustav Reichardt,* kgl. musikdirektör i Berlin, bekant såsom tonsättare till den Arndt'ska sången »Was ist des Deutschen Vaterland», komp. 1825, »Rosens bild» m. fl. vidt spridda sånger, firade d. 7 aug. sitt guldbröllop. Den gamle jubilaren är född 1797 i Schmarsow i Pommern.

— Herr *C. Klindworth,* utgifvare af goda Chopinupplagor och utmärkt bearbetare af Nibelungen-Klaverutdrag, har flyttat från Moskwa till Berlin såsom lärare vid Kullaks »Akademi der Tonkunst».

Frankfurt a M. Stadtteaterns hundraåriga bestånd firades här d. 2 och 3 sept. Affischer med guldtryck uppsatta på husknutarne förkunnade dagens betydelse för Frankfurtarne. I det ut- och invändigt smyckade teaterhuset gafs samma stycke, hvarmed det för 100 år sedan öpnades: »Hanno, Fürst im Norden», af Joh. Christian Bock, ett riddarstycke af det mest rörande slag, hvars bombastiska fraseologi bragte nuvarande generation till skratt i stället för till tårar. Ett för dagen diktadt »Festspel» af Friedr. Stoltze afslöt högtidligheten.

Baden-Baden. Den berömde flöjtisten De Vroye, en virtuos af första rang på sitt instrument, hvilken ej på länge låtit höra sig i Tyskland, har konserterat härstädes under Augusti månad.

Bad Reinerz. Härifrån skrifves: »Den österrikiska cittermusiken har under senaste dagarne firat stora triumfer härstädes. Josephine Jurik, presidentska i den första Wiener-dam-citterklubben, har med sin qvartett två gånger konserterat i kursalongen inför en distinguerad och talrik publik och med största framgång man kan tänka sig. Den som hörde de eminenta prestationerna måste erkänna, att cittran tvärtimot hvad många tro, är fullt passande till salongs- och konsertinstrument.»

Hannover. Residensteatern, som gått under klubban, är inköpt af bryggargillet. Den kommer att från 1 Sept. jämte restauration uthyras för 12,000 mark.

Prag. Herr Rokitansky har som Sarastro i Trollflöjten blifvit mycket firad. Han sjöng partiet på czechiska och inropades tio gånger af den hänförda publiken.

Louis Köhlers Schule des Vierhändig-Spielens für den Clavierunterricht, op. 280, anmäles fördelaktigt i den musikpedagogiska tidskriften »Der Clavierlehrer». Då för pianospelet i allmänhet den rytmiska säkerheten är en nödvändig faktor i det sant musikaliska föredraget, så eger denna faktor än större betydelse i ensemblespelet. Författaren till denna ensembleskola har vetat att lösa sin uppgift på ett tillfredsställande sätt. Både primo och secondo äro med samma omsorg behandlade. Alla möjliga rytmer äro använda, både de som äro egna för de klassiska tonformerna och marsch- och dansrytmerna, äfvensom de speciela nationalrytmerna. (Priset på denna skola har länge varit nedsatt till 6 Mark.)

Zürich. Tonkünstler-Versamlung des allgemeinen deutschen Musikvereins, som d. 8 — 12 Juli gifvit sina konserter här, bragte andra konsertdagen till utförande Alb. Beckers B-moll-messa för solokvartett, dubbelchör och orkester. Framgången var afgjord och en recent i Allgem. d. Musik Z. säger, att på senare år intet verk, skrifvet i strängt kontrapunktisk stil, kan uthärda jemförelse med Beckers messa.

Dödslista.

Aug.—Sept.

Klein, Johan Gustaf, landtmäterifiskal, död d. 8 Aug. 53 år gammal. Klein var en skicklig violoncellist och en teoretisk bildad musiker, bekant i hufvudstadens musikaliska kretsar och särskildt i Mazér'ska qvartettsällskapet, der han i många år troget skötte violoncellpartiet. Såsom tjensteman utvecklade han en nitisk verksamhet och har med flere arbeten riktat landtmäteriliteraturen.

Sigl Edmund, hofoperasångare och regissör vid hofteatern i München, † derst. 10 Aug. 72 år gammal såsom en till sista stund verksam veteran. Ursprungligen violoncellist försökte han sig sedan som bassångare 1832 och gjorde sig såsom basbuffo till publikens älskling. Sedan 1855 ledde han regien vid hofoperan och firade 1879 sitt femtioåriga tjenstejubileum; han hade då uppträdt ej mindre än 6,400 gånger på scenen.

Voss Charles, pianist och bekant kompositör af »La pluie de perles» och andra moderna pianokompositioner, transkriptioner m. m. till ett antal af öfver 300. Ch. Voss var född i Schmarsow (Pommern) 1815, son af en fattig lärare och organist, lefde såsom virtuos och musiklärare i Berlin och Leipzig samt på senare tiden i södra Europa. † d. 29 Aug. i Verona.

INNEHÅLL: Till operahusets jubileum: Operabyggnaden. — Musiken i våra hem. Af *Ellen A.* — Musikpressen. Af *A. L.* — Parsifal. Af *F. Arlberg.* — Wagner i négligé. — Följetong: En musikers historia. Af *R. Schmidt.* — Från scenen och konsertsalen. Af —*h*—. — Från in- och utlandet. — Dödslista.

MUSIKBILAGA: Impromtu af *A. M. Myrberg.*

Annonser.

Undervisning i Pianospelning
meddelas af
Hjalmar Meissner
elev af ***Musikkonservatorium*** samt ***Théodore Ritter***
Adr.: Norrlandsgatan 44.
Underrättelser kunna äfven erhållas i hrr HUSS & BEER'S Musikhandel.

Att vi i **Sverige**
försälja våra
Flyglar och Pianinos
endast genom
Herr **Aug. Hoffmann**
i Stockholm
tillkännagifves härmed.
Steinway & Sons
NEWYORK.

Nytt i Musikhandeln!
På HUSS & BEER'S förlag har utkommit:
Ur MESSA (E-dur)
af **J. E. GILLE**
(uppförd i Ladugårdslandskyrkan i Stockholm den 12 Nov. 1881):

1. *Et incarnatus est,* Baryton-solo, ... 50 öre.
2. *Gratias, Gratias,* Duett för Sopran och Tenor ..... 75 »
3. *Agnus Dei,* Duett för Mezzo-Sopran och Bas ..... 75 »

Piano-
och
Orgel-instrumenter
Största lager.
Billigaste priser
hos
I. Dannström & Co.
16 Regeringsgatan 16.

Piano- och Orgelmagasinet
N:o 8 Arsenalsgatan N:o 8
midt emot Kongl. Stora teatern
har att erbjuda stort urval af ***Flygelpianon, Pianinon*** och ***Taffelpianon*** samt ***Orglar.***
Äldre instrument öfvertagas vid köp af nya.
Stämning och ***reparation*** af såväl Pianon som Orglar verkställes.
Delar till orgelharmonium, såsom ***tungor*** (spel), ***registerskyltar, klaviaturben, tonlådor*** m. m. till billiga priser.
Fullständiga priskuranter erhållas gratis.
Stockholm, IVAR HIRSCH.
f. d. Abr. Hirschs Pianomagasin.

Nu har utkommit:
"DEN LILLE LÖJTNANTEN"
Polka för Piano
af FREDRIK KUHLAU.
1 krona.

STOCKHOLM, TRYCKT I CENTRAL-TRYCKERIET, 1882.

Med detta n:r följer Musikbilagan N:o 24.